

УДК 340.342

Байрамова Д. А.

студ. гр. Ю-128 ЗНТУ

ФОРМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕМОГРАФІЧНОЇ ФУНКЦІЇ ДЕРЖАВИ

Демографічна функція реалізується через комплекс засобів, які умовно можна розбити на 3 групи:

економічні: матеріальна допомога матерям з певною кількістю дітей, оплачувані відпустки та різні допомоги при народженні дитини, різні позички, кредити, податкові та житлові пільги та інші;

адміністративно-правові: законодавчі акти, що регламентують шлюби, розлучення, становище дітей в родині, охорону материнства та дитинства, умови зайнятості і режим праці жінок-матерів, що працюють, ті, що визначають мінімальний вік вступу до шлюбу; різного роду пільги для батьків, переваги при отриманні житла для багатодітних, молодих родин;

засоби ідеологічного впливу: використання засобів масової інформації – періодичних видань, радіо, ТБ, усіх видів мистецтва для регулювання демографічних процесів в тому напрямку, який обумовлюється політичними, правовими, релігійними, етичними, філософськими поглядами, що домінують у даному суспільстві.

При цьому засоби реалізації демографічної функції держави з точки зору їх впливу на поведінку можуть виступати як стимули або як обмеження. Важливою частиною демографічної політики є сімейна політика, яка покликана гармонізувати взаємовідносини між особистістю, сім'єю та суспільством. Її мета – створення оптимальних умов для виконання сім'єю її функцій, соціальний захист сім'ї, надання адресної підтримки сім'ям різних типів, підвищення якості життя родини.

Світовий досвід дає надійні рецепти зниження смертності (підвищення рівня життя, охорона навколишнього середовища, активна та ефективна медицина і таке інше). Той же світовий досвід свідчать, що спроби стимулювати народжуваність дають лише короточасний ефект, оскільки не можуть суттєво змінити образ та умови життя сім'ї. Тому прямий вплив на народжуваність, скоріш за все, виявиться неефективним, хоча з виходом з кризи її рівень, можливо, якимось виросте, оскільки сім'ї зможуть повніше реалізувати свої наміри.

В умовах негативного природного приросту більшість європейських країн мінімізує його економічні наслідки імміграцією. Питання про те, чи піде Україна в майбутньому шляхом закритих дверей чи регульованим в'їздом іноземців, є питанням не демографічним, а політичним.

Важливе значення у всіх країнах Європейського союзу має політика матеріальної підтримки сімей з дітьми. Вона включає наступні напрямки:

фінансова допомога сім'ям: сімейні допомоги; гранти на освіту; субсидії на житло, спеціальні цільові займи різним типам сімей; податкові пільги сім'ям з дітьми;

політика допомоги жінці у здійсненні її подвійної ролі (матері та робітниці на виробництві): відпустка матерям та батькам у зв'язку з народженням і вихованням дітей; спеціальні пільги жінкам у сфері зайнятості (робота вдома, неповний робочий час, гнучкий графік роботи і т.і.); розвиток системи дошкільної освіти;

політика допомоги батькам-одиначкам: особливі пільги у забезпеченні дитячих дошкільних закладів; фінансова допомога;

політика підвищення стабільності сімей: регулювання мінімального віку вступу до шлюбу; законодавче регулювання розлучень;

політика планування сім'ї: забезпечення засобами контрацепції; політика в галузі абортів.

Проводячи демографічну політику, слід особливу увагу приділити системі соціальної допомоги людям похилого віку. Це пов'язано з тим, що ставлення до людей похилого віку в державі та родині визначає моральний клімат у суспільстві, а це, в свою чергу, суттєво впливає на якість проведення політики народонаселення. У ХХ ст. розширена сім'я безповоротно перетворилася на нуклеарну. Сучасна сім'я відрізняється слабким зв'язком її членів між собою і не виконує багатьох функцій, притаманних їй раніше, коли вона надавала похилим людям необхідну соціальну підтримку і достатній авторитет, давала можливість пережити тяжкі часи.

Метою реалізації демографічної функції в Україні є поступова стабілізація чисельності населення і формування передумов наступного демографічного зростання. Завдання демографічної політики сучасної України є такими:

- у сфері зміцнення здоров'я і збільшення очікуваної тривалості життя:

- збільшення очікуваної тривалості життя населення за рахунок поліпшення якості життя, зниження передчасної, зокрема такої, що можна їй запобігти, смертності;

- поліпшення репродуктивного здоров'я населення;

- збільшення тривалості здорового (активного) життя;

- поліпшення якості життя хронічно хворих та інвалідів, через надання їм умов для реалізації наявного потенціалу здоров'я;

- у сфері стимулювання народжуваності і зміцнення родини:

- створення передумов для підвищення рівня народжуваності;

- створення умов для самореалізації молоді;

- соціальний захист і матеріальне заохочення відповідального батьківства;

- у сфері міграції і розселення:

- регулювання імміграційних потоків з метою створення діючого механізму міграційного заміщення природного збитку населення України;

- створення умов для скорочення еміграційного відтоку, що веде до скорочення науково-технічного, інтелектуального і творчого потенціалу населення країни.

У результаті проведення в Україні роботи, спрямованої на поліпшення демографічної ситуації, повинна стабілізуватися чисельність населення за рахунок збільшення середньої тривалості життя, підвищення в перспективі показників народжуваності, зниження показників смертності населення.